

En skjøn og blidere Fremtid imøde

Taler

Søren Tybring

Dato

25 februar 1814

Sted

Drammens Hovedkirke

1 Baandet brast! -- hvormange af os, som her ere forsamlede, have ikke ofte følt
bitter Kummer ved denne Vished! I Ungdoms favre Vaar forenede det
skjønneste Hosenbaand os med en øm, en elskelig Mage! Med Fryd hilsede vi
hver frembrydende Morgen -- med Tilfredshed og Kraft lagde vi driftige Haand
5 paa det ofte besværlige Dagsverk -- vederqvægende var Aftenes Ro -- blid var
den natlige Slummer; thi den elskede Gjenstand ledsagede os huld og trofast paa
Banen; forminskede hver Byrde vi bar, fordoblede hver Glæde vi nød! Pludselig
nærmede en drøbende Sot sig vor Bolig -- i Dødskampen brast den Elskedes Øie;
og med det brast og det kjæreste Baand, der bandt os til Livet!

10

Vort varme Hjerter higede efter Venskabs henrykkende Sødheder! Med Længsel
saa vi det Øieblik imøde, da denne Higen skulde tilfredsstilles. Øieblikker som,
og vi drømte om stadig Lykke, thi vi troede, at Intet var istand til at sønderrive
det Baand, der omslyngede os og den Ven, vi kaarede! O! skuffende Haab! Snart
15 plantede vi med bævende Haand en sørgelig Cypres på den Grav, i hvis Skjød
vor Ven nedsank til Hvile; eller Skjæbnen bortvinkede ham til fjerne Egne; eller
Svaghed og Andres Ondskab lukkede hans før saa aabne Hjerter for os!

20

Eensomme vandrede vi nu vor Vei, og med nagende Kummer tænkte vi os den
ulyksalige Stund, da vor Forenings altfor svage Baand maatte briste!

25

Dog! Nok om visse sørgelige Erfaringer, der kuns fornyer saa mangt et
smerteligt Minde hos Mange iblandt os. Paa Jorden er idel Ustadighet. Her
knytted intet Baand, som man jo maa frygte tidlig eller silde vil briste! Trængte
denne Sandhed til noget Beviis, saa vilde det Budskab, jeg med et rørt Hjerter i
Dag forkynnder Eder, dyrebare Med-Christne, overtyde den meest Tvivlende.

Det inderlige, det engang saa lykkelige Baand -- Baandet, der forende Norge, den herlige Kæmpe, med sin hulde Søster, det yndige Danmark, er sønderrevet!

35 Fra Aar 1448 delede disse tvende Riger hinandens gjensidige Skjæbne! I denne lange Række af Aar lærte Norske at kjende Danske, Danske at kjende de Norske fra en nærmere Syns-Punct end hidtil, og Kjærlighed grundet paa sin fasteste Grundvold -- Kjærlighed grundet paa Agtelse, var Følgen af det nøiere Kjendskab!

40 Fra Aar 1448 havde Norge og Danmark fælleds Konger af den Oldenborgske Stamme, og begge fandt sig lykkelige ved at have dem! Hvilken redelig Normand eller Dansk tænker sig hiin kraftfulde og kloge Fjerde Christian -- hiin Fjerde Frederik -- hiin iegode, oplyste, sit Folk saa faderligen elskende Femte Frederik -- og ikke velsigner deres Minde? Ja -- ogsaa Dig, Du gode, men ak! saa ulykkelige Sjette Frederik, skal en skjøn som og retfærdig Efterverden nævne med Agtelse, Kjærlighed og Vemod! Saalænge Norge staaer, skal den Kundskabskilde, Du saa velvillig aabnede for Norges Sønner, være et sanddru Vidne om dine umiskjendelige Bestræbelser for Norges Held!

50 Selv siger Du i dit Farvel til det Folk, der stedse var Dig saa tro, at Du ei vil prøve paa at skildre den Smerte du føler, ved nødtvungen at give Slip paa dit saa kjære Norge! Tak Frederik! Tak for denne Følelse! Vor Deeltagelse i din sørgelige Skjæbne skal være din Gjengjeld.

55 [Her oplæstes Konge Frederik den Sjettes aabne Brev.]

Lodden er da kastet! Som Nationer ere da Norge og Danmark ei længe forenede! Omvexlinger, hvorpaa vor Tidsalder er saa rig, have adskilt os! Men! skulde min fordums Ven være mindre min Ven, fordi Skjæbnen bortfjernede ham? Skulde vi miskjende den Danske Nation, fordi den fra nu af hylder en 60 anden Konge end vi? O! fremmed for os være denne ligesaa daarlige som afskyelige Tanke; den vilde være vanærende for os som Nordmænd -- den vilde vanære os som tænkende Mennesker!

65

Naar krænkede Normanden forsætlig den, han engang rakte Broderhaand! Naar slog den ulykkelige Time, da Villighed og Ædelsind bleve landflygtige i gamle

70 Norge! Nei, Brødre! velsignet være den Mand, Dansk eller Norsk, som er tro i sit
Kald, og redelig stræber for vort elskede Fædrelands Hæder og Tarv. Den gode
Borger række vi villigen Haanden, ham kalde vi af et oprigtigt Hjerte Broder;
han være født imellem Norges skyhøie Klipper, eller paa Danmarks frugtbare
Sletter!

75 Desuden! Er ei vor elskede og elskværdge Christian Frederik Danskfødt? Han,
som med sikker og velgjørende Haand greb Roret, da vort Skib, forladt af dets
Styrer, omtumledes paa de truende fraadende Bølger! Han, om hvem vi have det
faste, det grundede Haab, at han med den almægtige Guds Bistand, trods
80 Klipper og Skær, skal mage det saa, at vi snarligen naae den trygge og ønskede
Havn!

Ja! at vi i Nødens Stund have denne, i enhver Henseende udmærkede og
dyrebare Fyrste iblandt os -- dette er Forsynets Verk! At han anseer sig
85 uadskillelig fra Norge -- at han vil regjere os efter vise, vort Fædreland gavnlige,
Love -- derfor være han af vort Hjertes Inderlige takket! derfor være den
miskundelige Gud evindelig prisat! den Gud, der leder Fyrsters Hjerter som
Vandbække!

90

[Her læstes Prinds Christian Frederiks Kundgjørelse og aabne Brev]

Skulle vi, mine elskede Tilhørere, efter hvad vi her have hørt, ikke eenstemmigen
95 udbryde; Herren haver gjort store Ting imod os, derfor ere vi glade! Skulle vi vel
frygte for den kommende Tid? Er vor Sag ei god og retfærdig -- er Gud ei med
os -- vil ei vor dyrebare, forstandige og kjække Regent anvende hver Evne, dele
hver Fare med os, for at værne om Norges Selvstændighed og Lykke?

100

O! Al ængstende Frygt forsvinde fra Enhver, som fra mig! Paa Dig, min Gud,
som Alt formaaer, mit Haab saa trygt jeg sætter; og besjelet af den urokkeligste
Tillid sværger jeg: «At hævde Norges Selvstændighed, og at vove Liv og Blod for
105 det elskede Fædreland. Saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord!»

Christelige Forsamling! Jeg er i min Sjæl og mit Hjerte overbeviist om, at Enhver

heri tænker som jeg! Med Glæde tilspørger jeg altså Eder Alle: «Sværge I at
110 hævde Norges Selvstændighed, og at vove Liv og Blod for det elskede
Fedreland?»»

Med opløftede Fingre vilde Du da, Christelige Forsamling, gentage mine Ord:
«Det sværge vi, saa sandt hjælpe os Gud og hans hellige Ord!»
115

Gud, Du hørte vor Eed! Giv os Kraft, som vi have Villie, til at holde den!

120 [Den befalede Bøn oplæstes.]

Vee det Land, hvor Fyrsten anseer Gud og Religionen med Ligegyldighed! Held
125 det Land, hvis Regent, som vor, elsker Gud over alle Ting, og antager
Religionen for sin tryggeste Støtte! Et Beviis herfor er vor Samling idag i
Herrens Tempel! Efter vor Regents Vink ere vi her, for at anstille gudelige
Betragtninger, til hvilke, som Grundvold, ere anbefalede Psalmistens herlige
Ord i Ps. 62,8-9.

130 Hos Gud er min Frelse og min Ære; min

Styrkes Klippe, min Tilflugt er i Gud.

135 Forlader Eder paa ham til enhver Tid, kjære

Folk! Udøser Eders Hjerter for hans Ansigt;

Gud er vor Tilflugt. Sela.

140 Mine Christelige Tilhørere! Visdommens Gud bød Sorgen afvexle med
Glæden; og det vilde være forgjæves, om Mennesket haabede, paa Støvets Vei, at
nyde uforstyrret Fryd!

145 Hvad enten vi betragte Mennesket som enkelt Led af den store Skabningens
Kjæde; eller vi betragte Mennesket i Samfund med deres Medmennesker, det er:

see hen til hele Nationer; saa indhente vi Erfaringer nok, der gjøre denne Sandhed upaatvivlelig!

150

Hvor ofte vaander ei den ynkværdige Korsdrager sig paa det smertefulde Leie, omspændt af navnløse Qvaler? Hvor ofte synes ei Ynglingen født, alene for tilsidesat og forladt at betræde den torneklædte Bane? Hvor ofte sukker ei den afkræftede Olding efter det nødtørstigste Brød? Hvor ofte skuffes ei Mennesket
155 i sit kjæreste Haab -- hvor ofte bløder ei hans Hjerter over utilfredstillede Ønsker, over kuldkastede Planer! -- Ja! hvor findes det Menneske, der ikke i større eller mindre Grad maatte drikke Skjæbnens bitre Malurtkalk!!!

Hvad hedder det Land -- hvor er den Nation, hvor Velstand og Fred uden
160 Omskiftelse opsloge deres Pauluner? Hva hedder det Land -- hvor findes den Nation, som ingen Fare truede, som aldrig rammedes af noget ængstende Uheld! O! paa Jorden findes de ei! Sorg og Glæde, Medgang og Modgang vandre tilhobe i en Verden, saa ufuldkommen som vor!

165 Lader os blot kaste et opmærksomt Blik paa os selv, og trænge vi til Overtydelse, saa ville vi i vor egen Skjæbne finde den!

Fra Sonden lød Rygtet om Splid og Skrækkeligt Vaabenbrag. Borger opstod mod Borger, Blodstrømme fløde, og de ældste, de mægtigste Throner ravede i
170 Gruus! Lykkelig var Norden! I Fredens velsignende Palmelye nøde vi uforstyrrede Livets Glæder! Dog -- længe varede ei denne vor Rolighed! Ogsaa vi bleve henhvirvlede i den rivende Strøm -- ogsaa inden vore Landemærker blinkede det dræbende Sværd -- ogsaa hos os faldt mangen haabefuld Yngling, mangen gjæv og kraftfuld Mand, i Kamp mot Landets Fiender! Som Mænd vi
175 stode -- som Mænd tilkæmpede vi os Seier og Fred! Men ak! saa kort var denne Fred! Herskesyge og Rovbegjerlighed tændte atter Krigsluen med fordoblet Kraft, og skrækkelige vare de mangehaande Lidelser vi utstode! Paa den grusomste Maade behandledes vi af Naboe-Nationen de Svenske! Jeg gyser ved at nævne det! Men, da de ei kunde beseire os, saa troede de ved Sult at kunne
180 bøie vor Nakke under deres skjændige Aag!

Haabende paa Gud og stolende paa vor retfærdige Sag, tænkte vi immer: Ondskabs Raad vil vorde beskæmmet, og ei vil Baandet briste, der saa længe har forenet Danmark og Norge! Skuffende var denne Tanke! Nødtvungen maatte
185 Danmarks Konge afstaae Norge til Sverrig! Vort Haab paa Gud skal dog visselig

ikke skuffe os! Hos Gud er vor Frelse! -- han er vor Styrkes Klippe -- han er vor Tilflugt!

190 Den Gud, hvis grændseløse Naade og Miskundhed skjenkede os den herligste
Gave i vor elskede Regent, vor Christian Frederik, har med Velbehag hørt den
høitidelige Eed, vi afsagde: at ville hævde Norges Selvstændighed, og vove Liv og
Blod for det elskede Fædreland; og han vil ogsaa beskjerme og velsigne os, i det
vi, som et frit Folk, forenede med, og anførte af vor Christian Frederik,
195 mandigen sønderbryde de Lænker, man smeddede os, men som vi aldrig ville
bære!

200 O! forlader Eder paa Gud til hver Tid, kjære Folk! Udøser Eders Hjerter for
hans Ansigt. Gud er vor Tilflugt!

Ja mine Elskede! Vort Ønske om en skjøn og blidere Fremtid, vil sandeligen
blive opfyldt; naar Vi selv ved vor Fremfærd bidrage til dets Opfyldelse!

205 At opmuntre Eder hertil, skal i nærværende Andagtsstund være min Hensigt! --

210 Hvi bæver saa mangt et Menneske for den kommende Tid; og frygter, hans Liv
skal vorde rigt paa Kummer og fattigt paa Glæder? Bevidstheden om at vore
egne urene Tilbøieligheder -- Bevidstheden om, at vi søge vore Glæder og vor
Lyksalighed der, hvor ingen sand Glæde og Lyksalighed er at finde, er Kilden,
hvoraf denne Frygt og Bævelse haver sit Udspring!

215 Ansee vi Tilfredsstillelsen af vort sandselige Krav -- ansee vi Syndens fortvarende
flygtige Nydelse, for vort høieste Gode -- hvorledes kunne vi da øine glade og
220 frydefulde Udsigter i de Dage, der endnu forestaae os? Sløvede ved Alder og
Svagelighed, ville vi vorde uskikkede til at deeltage i Meget, der forhen var os saa
tillokkende; og intet indvortes Værd vil være istand til at erstatte os de mange
Savn, hvorover vi sukke, da vi ikke ere i Besiddelse deraf! Tanken om muligen
mødende Uheld og Sorger vil være os dobbelt gyselig, da vi, berusede af

Letsindighed og Vellyst, have glemt, ved Dyd og gode Gjerninger at bygge vor Tillids og vor Fortrøstnings Huus på en Klippe, mod hvilken Uhelds Storme og Sorgers Vandskyl slet Intet formaae! Lader os, mine dyrebare Med-Christne, være dydige; og vort Ønske om en skjøn og blidere Fremtid skal vorde opfyldt!

230

Guds og Jesu Christi Villie være stedse kjær og elskelig for vore Hjerter! Vore Handlinger bære Præget af den Troe, hvortil vi bekjende os -- af de lyksaliggjørende Lærdomme, vi efter Overbeviisning og med Glæde antage og hylde! Da -- o da! skal det ikke ængste os, at vi ei veed, hvad Morgendagen
235 gjemmer i sit Skjød; thi da kunne vi være overtydede om, at Alting tjener os til Gode, fordi vi i Aand og Sandhed frygte Gud! Taknemmelige skulle vi modtage hvert mødende Held, som en god og en fuldkommen Gave af vor himmelske Faders Haand! Taalmodige skulle vi bære hver Byrde, der betynger vore Skuldre; thi Gud er med den Retskafne; og naar Gud er med os, hvo kan da være imod
240 os, uden at vorde beskæmmet! Hos Gud er vor Frelse og vor Ære; vor Styrkes Klippe, vor Tilflugt er i Gud!

245 Ville vi vente at see vort Ønske om en skjøn og blidere Fremtid opfyldt, da maa vi med Sindighed overveie vor Stilling, og ikke ubeskedne være altfor driftige og overspændte i vore Forventninger!

Hvor mangt et Gode synes os ikke ufuldkomment, ja saare ubetydeligt, naar vi
250 nyde det, alene derfor, at vor Indbildningskraft før Nydelsen fremstillede os det langt større og vigtigere end det var eller kunde være! Maaskee at endogsaa Mange i denne Christelige Forsamling, ved Tanken om det elskede Norges Sælvstændighed, ved Tanken om Norges Christians ædle Sjel, og kraftfulde Arm, kunde i denne Henseende staae Fare for at misledes! Hvis Hjerter skulde
255 være saa snævert, at det ikke gennemstrømmedes af den inderligste, den uudtaleligste Fryd, ved Tanken om, at Intet i Fremtiden kan sinke os i, som et frit og selvstændigt Folk, at stige i Velstand og Hæder! Hvor findes den Hjerne, der er saa indskænket, det Øie, der er saa blindt, at ikke Enhver med sand Taknæmmelighed, med uindskrænket Kjærlighed og fast Tiltroe ser og
260 paaskjønner, hvad vor Christian allerede har gjort, og hvad han fremdeles vil gjøre for Norges Vel! -- Men! lader os betænke, at Svaghed er Menneskets Lod, og at alle jordiske Ting bære Ufuldkommenheds Stempel! Lader os betænke, at meget Stort og Godt kan og vil skee med Tiden, som for Øieblikket er umuligt.

265 Sandelig! ved denne Betænkksomhed skulle vi befinde os vel, og ved utallige
Leiligheder føle, at vi have grundet Aarsag til at prise Gud, der er vor Tilflugt,
og at hylde ham, der af Gud sendtes os som Fader og Regent!

270

Endeligen, mine dyrebare Med-Christne, er det kraftigste Middel til at see vort
Ønske om en skjøn og blidere Fremtid imøde, opfyldt, dette: lader os af ganske
275 Hjerter og Sjæle haabe paa Gud -- lader os have en usvækkelig Tillid til vor Regent
-- lader os indbyrdes være enige og samdrægtige! Hvor utallige ere ikke de
Velgjerninger, vi have modtaget af vor himmelske Fader? Naar Enhver af os
betænker Guds forunderlige og naadefulde Førelser med sig -- sandelig! Endog
den mindst Lykkelige vil have grundet Aarsag til at udbryde: Herre! jeg er
280 ringere end al den Miskundhed, Du haver beviist imod mig! Tænke vi os Guds
Varetægt og Beskjermelse over vort elskede Fædreland -- o! hvilken fast
Grundvold for vort Haab paa ham, den alene Vældige!

Blandt alle Europas Lande har intet Land været mere befriet for alle de Rædsler,
285 der følge med Krigen, end Norge! Vore Huustroer og Døtre ere ikke blevne
Offere, ynkværdige Offere for vilde Krigeres tøileløse Lyster -- vore Boliger ere
ikke antændte af skadefroe Fienders Haand -- vore Tab og vore Tyngder have
været ringe og lette i Sammenligning med Andres!

290

Hvem have vi alt dette at takke, uden Gud? og denne vor Guds mægtige Arm er
ikke forkortet, at han ikke fremdeles kunde hjælpe os! Guds miskundelige
Faderøer er ikke døvet, at han ikke fremdeles skulde bønhøre os, naar vi med
295 rene Læber og barnligt Sind anraabe ham! O! paa Gud vil vi haabe, hos ham er
vor Frelse, i ham er vor Tilflugt nu og altid!

Saa grundet vort Haab er til Gud, saa grundet er den usvækkelige Tillid, vi bør
ofre vor Christian, der fra nu af skal beherske os! Er det sandt, at man i Nød skal
300 lære at kjende en Vens Oprigtighed; sandelig! da har Norge aldrig havt
oprigtigere Ven end i ham!

305 Ingen truende Fare formaaede at skrække ham -- ingen tillokkende Binding var
istand til, at forlede ham til at forlade os, da vi uden ham ville have været yderst
og uberegnelig ulykkelige! Gjengjelde ham for sin Opofrelse og Bistand, det
kunne vi ikke fuldelig gjøre; men, lader os gjøre hvad vi kunne! lader os ved
Lydighed imod hans paa Landets Love grundede Befalinger -- lader os ved at
310 staae ham bi til sidste Blodsdraabe -- lader os ved vor Hengivenhed, vor
Kjærlighed, forsøde hans Dage og vise, at vi paaskjønne de Velgjerninger, han
beviser Norge og os!

For alle Ting, mine dyrebareste Brødre og Med-Christne! lader os være enige og
samdrægtige! Den sandrue Jesus siger: Det Rige, som er ueens med sig selv,
315 falder! O! lader visse Ord være uudsletteligen prægede i vort Bryst! Splid, Avind,
Had, Tvedragt, og alle disse vor Lyksalighed forstyrrende Laster, skulle da vorde
ukjendte inden vore Landemærker; Fordragelighed, Velvillie, Brodersind og
sand Christelig Kjærlighed, skulle da boe i Landet, og udbrede tusindfold
Velsignelse iblant os!

320 Opfylde vi, dyrebareste Med-Christne, disse Pligter[?] redeligen , og som det
sømmer sig Jesu Christi Gjenløste -- da! om end et Mørke hviler over vor Nutid;
saa kunne vi dog være overbeviste, at det snarlig vil adspredes; og at vi Haand i
Haand skulle gae en skjøn og blidere Fremtid imøde. Amen.

325

Kilde

Taler i Drammens Hovedkirke paa den anordnede høitidelige Bededag. Trykt hos N.J.Berg. Christiania.

Emner

1814, Preken

330

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/en-skjon-og-blidere-fremtid-imode>

335

340